

voor Zijn naam des heiligen
of ledig
gens, dan
grote
l, waarop
krachten
kinderen
treft, die
de Vader
er genade
en erf-
het vast,
op, dat
geschon-
sods aan
zigen en
kinderen
opricht
zijn tot
n. 17: 3)
Israel de
kinderen.
na den
kinderen
jaar gaat
it dit zoo
n: „der-
made der
in, welke
zaligheid
en zalig-
ns door
Opera.
ormulier
na den
en onze
enomen
r, om elk
sanne-
den zou
ekomen
g, gelijk
verdoe-
zonder
t gena-
Gereform-
erland
gedacht.
ten zegt
woonte
de tijden
uikelijk
en zou-
erzegt
l word,
ghid
seeming
komen
leeftijd
ten des
kracht-
oogen-
tweede
dit, al-
ristus“
s (hier
ken is,
belij-
twijfel
dit uit-
nder-
nider
geloof-
a heeft
eraan
n het
Sacra-
doan
denis
nstige
onken
reeds
a den
„God
bloed
geven
echis-
inder
g van
ezeg
hier-
het
f van
t tot
het
men
de uit-
niet
vol-
n is,
voor
ader
dit
los-
ook
heeft
n, en
kin-
reft,
llige
aten
ops-
Cerk
kin-
der-
dat
rkt,
de
dich
uit-
den
omt
en
het
nze
ze
tot
geus'
id-
in-

lijving nu geschiedt door de wedergeboorte. En waar de doop daarom het bad der wedergeboorte en der vernieuwing des Heiligen Geestes heet (Tit. 3: 5), daar zou de doop niet aan onze kinderen bediend mogen worden, wanneer de belofte van den Heiligen Geest, die alleen ons wederbaren en vernieuwen kan, niet evenzoo aan hen als aan de volwassenen geschonken was.

Of de vervulling van deze belofte bij elk uitverkoren kind, — want daarvan is natuurlijk alleen hier sprake, — daarom reeds in de allervroegste jeugd, terstond na de geboorte, geschiedt en dus aan den doop voorafgaat, is een vraag, waarop onze Gereformeerde Kerken nooit een beslist antwoord hebben gegeven. Bij de eerste en tweede weldaad, die de Doop ons verzegt, is dit wel zoo. De aanname van kinderen Gods is van eeuwigheid, rust in het raadsbesluit Gods en kan daarom bij den doop als reeds geschonken hun verzegt worden. Evenzoo is het ook met de verlossing door Christus bloed, want Christus heeft zijn bloed op Golgotha niet alleen voor de volwassenen, maar ook voor de kinderen vergoten, en ook dit offer van Golgotha gaat dus aan hun doop vooraf.

Maar bij de laatste weldaad, die wedergeboorte door den Heiligen Geest, waren onze Kerken altoos huiverig, hiervoor een bepaald tijdstip vast te stellen. In den Consensus van Zurich en in de Westminster'sche Confessie wordt dan ook uitdrukkelijk gezegd, gelijk we aantoonen, dat de wedergeboorte geschiedt dan vóór, onder of na den doop. De Heilige Geest baart ons weder, waar en wanneer Hij wil. En waar de Heilige Schrift ons desaanvaande geen vasten regel geeft, daar hebben wij niet het recht een stellige uitspraak te doen. De zekerheid der belofte, die in den Doop ons verzegt wordt, lijkt echter hier niet in het minst onder. Want voor elk uitverkoren kind vervult God de Heere zeker op zijn tijd de belofte, dat Hij het den Heiligen Geest schenken en door dien Geest wederbaren zal. En het is die belofte, die door den Doop aan onze kinderen bezegd wordt.

Maar even beslist als onze Gereformeerde Kerken de rijmacht Gods op dit punt hebben grondhaft, hebben ze ook beleden op grond van Gods Woord, dat deze wedergeboorte aan de kinderen des Verbonds reeds van moeders lijf af geschonken worden kan en ook, wanneer het God den Heere alzo behaagt, geschonken wordt. Dat de wedergeboorte alleen kan gewerkt worden door het Woord/Gods, zoals de Wederdoopers beweerden, waarom zij van een wedergeboorte bij kleine kinderen niets weten wilden, daar deze voor de prediking van het Woord nog niet vatbaar zijn, is daarom steeds zoo stellig en beslist mogelijk door onze Gereformeerde Kerken weersproken. Bij volwassenen moge het in den regel waar zijn, dat de wederbarende werking des Heiligen Geestes de prediking van het Woord verzegt, maar dit geldt niet voor de kleine kinderen, die het Woord nog niet hooren kunnen. De Heilige Geest is nooit in dien zin aan het Woord gebonden, alsof Hij buiten het Woord om ons niet wederbaren kan. Het voorbeeld, dat hier beslist, en waarop onze Kerken dan ook steeds in haar strijd met de Wederdoopers gewezen hebben, is dat van Johannes den Dooper, die immers reeds van moeders lijf af met den Heiligen Geest vervuld is geweest.

Dr. H. H. K.

Voor Kootwijk's scholen.

In hartelijken dank ontvang van den heer H. B. Meinsma te Paesens f. 1.

Ds. J. H. HOUTZAGERS, Voorzitter.

Leestafel.

I. J. C. AALDER, V. D. M. bij de Gereform. Kerk van BRETUM, VERHOUDINGEN ONZE KERKEN? — J. H. Kok — 1916 — Kampen. Naar aanleiding van de brochure: IN HET OORP van Ds. J. C. SIKKEL en NA ER EN STAAT VAN PROF. DR. H. VISSCHER heeft Ds. AALDER, de jongere broer van onzen Oud-Testamentikus AALDER, gemeend bovenstaande vraag te moeten beantwoorden.

Dat antwoord heeft hij gegeven in een referaat gehouden op 'n samenkomst van de Frieseche Vereniging van Predikanten der Gereformeerde Kerken in Nederland, op den 27sten September 1916 te Leeuwarden.

Op uitdrukkelijk verzoek der Vereniging is dit referaat thans uitgegeven, en 't ligt hier als brochure voor uij.

Dat Ds. AALDER de vraag, die hij als titel nam voor deze brochure, meende te moeten beantwoorden, vond hier zijn oorzaak, dat hem verzocht was op de Leeuwarder vergadering het onderwerp in te leiden: „Dienen er ook middelen aangewend, en welke tegen het veruitwendigingsproces, dat onze Kerken bedreigt?“. Op de vraag, of het gevaar van veruitwendigingsproces ons kerkelijk leven bedreigt, meent Ds. AALDER een bevestigend antwoord te moeten geven.

Tot de verschijnselen die op dit dreigend gevaar wijzen, rekent hij dan een viertal: verflauwing van liefde voor den strijd der beginselen, daling in ernst van den levensstroom, afname van het spreken over heilige dingen, schaarschte van personen voor het ambt.

voeren. „In prediking, huisbezoek en catechetisch onderwijs moet op het dreigend gevaar gewezen en er tegen gewaarschuwd, waarbij vooral rekening is te houden met teeder-verbondmatige leiding van de enkele zijden en de Waarheid Gods naar elch des tijds paedagogisch en psychologisch geschikt dient te worden toegepast op hart en leven.“

„De Frieseche Vereniging van Predikanten der Gereformeerde Kerken in Nederland heeft aanspraak op dank, dat zij den referaat verzocht heeft zijn referaat, op haar middag-samenkomst gehouden, uit te geven.“

AALDER heeft daarin werk geleverd dat, om zijn hooftanigheid, een langer bestaan dan van een halven dag verdient.

De methode om tot beantwoording zijner vraag te komen, dankt ook mij zoo al niet de eenig wenschelijke, dan toch de voor hem eenig mogelijke.

Hoe wenschelijk het ook ware, nu, niet bij mannen als SIKKEL en anderen, die de zuivere Gereformeerde belijdenis liefhebben en haar toepassing zoowel op kerkelijk gebied als op ieder levensterrein ernstig zoeken, maar bij buitenstaanders „het tegenwoordig mode wordt over geestelijke ellende onzer kerken te klagen, hoe wenschelijk het ook ware, in al onze plaatselijke kerken een onderzoek in te stellen, was die weg om tot zijn doel te komen, voor den referaat, om meer dan een reden ondoenlijk.

Wat hij echter wel kon en dan ook gedaan heeft, was eigen, zij het dan ook uiteraad beperkt, ervaring te verkrijken met „enkele contemporaine uitingen van vertrouwde leidsleden onder ons, die zijn overtuiging rechtstreeks of zijdelings staven.“

Daarbij komt, hetgeen trouwens niet anders te verwachten was, in dit referaat AALDER's trouw aan het Calvinistisch beginsel, zijn hartelijke liefde voor onze Kerken en zijn frische kijk zoo op het leven in het algemeen als in het bijzonder op het kerkelijk leven.

2. FILIPPUS-KALENDER met PREMIE VOOR 1917. — Firma E. P. D'Hy — Middelburg.

Met bijzonder genoegen heb ik kennis gemaakt met dezen Kalender van het GEREFORMEERD TRAKTAAT-GENOOTSCHAP „FILIPPUS“. Het SCHILD geeft een fraaie tekening van „Luther op den rijksdag te Worms“, met aan de beide kanten van het BLOK portretten van LUTHER en CALVIN. Onder dat van LUTHER de tekst Gal. 3: 11b. De rechtvaardige zal uit het geloof leven; onder dat van CALVIN de tekst Rom. 11: 36: Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen! Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid! Amen.

Twee, Luther en Calvijn typeerende Schriftwoorden.

Het Blok zelf met op het dekblad het LUTHER-LIED:

Een vaste burcht is onze God,

Een toevlucht voor de Zijnen! —

geeft voor elken dag van het jaar een blaadje met tekst en nideg en treffende verhalenjes en bijdrachten op den achterkant. De uitleg is duidelijk en gaat gepaard met een hartelijk opbouwend woord.

Zoals reeds uit het Schild blijkt staat deze kalender in het teeken van het vierde eeuwfeest der Kerkvorming. Den 31sten October van 1917 toch, zal het vierhonderd jaren geleden zijn, dat Maarten Luther 's middags te twaalf uur zijn vijf-en-negentig stellingen aansloeg aan de hoofddeur van de Slotkapel te WITTEMBERG.

Wat nu de waarde van den FILIPPUS-KALENDER ditmaal verhoogt is de PREMIE, die er als algave van het Geref. Traktaatgenootschap „Filippus“ aan is toegevoegd. Deze Premie is een boek van 173 blaadzijden met als titel: „DE KERK-HERVORMING GEDENKSCHRIFT BIJ HET VIERTIENDE EEUWFEST.“ Voor dit Gedenkschrift werden door een vijftal Gereformeerde Theologen bijdragen geleverd.

PROF. DR. H. BAVINK gaf een ALGEMEEN INLEIDING (p. 3-33); PROF. DR. H. H. KUYPER schreef over LUTHER (p. 35-64); PROF. DR. H. BODMAN over JOHANNES CALVIN (p. 65-97); de bijdrage van Ds. LARDEWIJER van ROTTERDAM gaat over: DE GESCHIEDENIS VAN DE LUTHERSCHE KERK EN VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN DE 16e, 17e en 18e EEUW (p. 99-134); en die van Ds. RULLMANN over REFORMATIE IN DE NEGENTIENDE EEUW (p. 135-173).

Met deze vijf bijdragen vormt dit Gedenkschrift een, voor niet-theologen uitzonderend hulpmiddel om het feit van 31 Oct. 1517 zoo op zichzelf als in zijn gevolgen te verstaan.

Onze christelijke onderwijzers vinden er alles in wat zij noodig hebben om met hun leerlingen straks dat feit te herdenken.

Voor predikanten is het een handig en, wij met raakkennis geschreven, betrouwbaar compendium om, zoo noodig, tegen 31 Oct. a.s. hun historische kennis weer op te frischen.

3. DE MACEDONIER, Zendingstijdschrift. Redactie: Ds. DIJKSTRA, Ds. BARKER en Ds. D. K. WILLENGA. Uitgave van de Firma BOUWEN en Venema, Groningen.

Het NOVEMBER Nt. opent met een in druk vastgelegde lezing: BARBERING VAN HET OUBELIE TERREIN, door Ds. D. BARKER van DIJKJAKARFA, gehouden op de Zendingconferentie in Aug. 11 te BANDONO. Ds. D. K. WILLENGA te PAPET behandelde er, voor Zendingstudiekringen, onder den hoofdtitel: DE ZENDING VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN: SOMERIE, en wel bepaaldelijk de HISTORIE. Ds. DIJKSTRA geeft in zijn rubriek: „UIT MIJN CAMERA“, als steeds zijn interessante opmerkingen naar aanleiding van wat zich op zendinggebied voordoet. G.

Uit de Pers.

In het Kerkblad voor de Gereformeerde Kerken van Haarlem en Omstreken schreeft Ds. Kok van Velsen het volgende over een „misstand“, die in onze Kerken voorkomt:

De gemeente is vacant. 's Zaterdag komt een predikant om op beroep te preken. De ontmoeting aan 't station is allerhartelijkst. 's Iren 'twee oude vrienden zijn, die elkander al jaren kennen. „Wat ben je toch met sommige menschen gauw op je gemak“, merkt Ds. op. 's Zondags is hij in spanning, maar 't loopt alles goed af. De beste preken van 't jaar is meegenomen, en wordt met vuur en krachtig stemgeluid voorgedragen. Dan in de konsistorie: „Wat hebt u hier een moole en gezellige kerk. En wat spreekt ze makkelijk. En wat zitten de menschen flink te luisteren. 's Iren genot om hier te spreken“. Aan den kerkerad is geen woord ontstaan. De gemeente is immers vacant. Zeer vriendelijk 's afscheid, en gezellig pratend gaat 't naar huis. 's Middags wandelen. „Wa een mooi dorp“, roept Ds. uit. Elke dorpsbewoner krijgt een lief kijke, en een „goeien dag“.

De kerkerad is zeer voldaan. „En hij komt ook zeker, als hij hem beroepen. Dat kon je wel aan hem merken“.

't Beroep wordt uitgebracht en persoonlijk gaan twee broeders alle beschouwdheid zij 't toch gezegd niet alle predikanten gaan hier vrij uit. „Ik heb wel eens oudere collega's met verontwaardiging over dat jagen naar beroepen hooren spreken. En zoolang we nog telkens moeten spreken over 't „uitgelokt zijn“ van een beroep, blijkt dat dit evel nog niet is weggenomen; en waarom zouden we alleen over onze zonden in deze Auisteren? Zoolang die zonden voortwoekeren, mogen ze, ons predikanten tot schaamte, ook wel eens openlijk genoemd worden. Nogmaals: een predikant, die een „beroepsjager“ is, staat in dit opzicht schuldig voor God. Naar een beroep jagen is allerminst jagen naar heere wet“.

„Gelukkig, gelukkig dat er ook tabrijke predikanten zijn, die gerlijk en rondweg zeggen beroep me maar niet, want ik zal toch hoogstwaarschijnlijk niet komen. Dat zijn predikanten naar mijn hart. Voor zulken heb ik hoop sching, ook al zie 't hun naam maar weinig in de rubriek „Kerknieuws“.

Maar nu wat aangvat 't beroepen uitlokken. Aan wien de schuld? Aan den predikant? Aan hem alleen?

We gaan nu even een kijke nemen in de gemeente, waar de beroepen Ds. staat. 't Beroep is thuisgebracht. Ernstig zal hij er over denken. Op den kerkerad deelt hij 't mede en wordt hartelijk gelukgewenscht.

„Neen, domine gaat toch niet weg? We kunnen hem hier nog niet missen.“

Ds. kijkt zeer ernstig, trekt de schouders op. De gemeente is bang, dat ze haar predikant zal kwijt raken. De pastorie wordt bestormd. Reeds zijn bijna de drie weken verlopen. Nog geen beslissing.

Daar is 't de laatste dag. Heel de gemeente in spanning. Hij denkt. De gemeente bij.

De kerkerad komt bijeen zonder den leeraar. Weet te wat we moeten doen? Hij heeft nu voor 300 n moer berekend, hij nert zooveel voor ons op. Nu moeten wij toonen dat we 't op prijs stellen: laten we nu zijn tractement met f 200 verhoogen.

Onderzussen trekken leden van de meisjeervereniging de gemeente door. Flink wordt geteekend op de lijst voor 't cadeau.

Dit beroep heeft dus 't gevolg: een tractementsverhooging van f 200 plus een moole schriftafaf.

Aan wien de schuld? Aan den predikant? Maar niet, heelemaal niet, aan de gemeente zelf? Gemeente, leid uw predikant niet in verzoeking! Waarvoor een groote misstand zal weggenomen zijn?

Hierdoor, dat men niet 't tractement van een predikant gaat verhoogen, als hij voor een beroep bedankt heeft.

Hierdoor, dat men de groote van 't tractement niet laat afhangen van 't aantal beroepen, dat de leeraar krijgt. Dat is mijne instans een groote toel. In 't algemeen wil de waardering, die lichte voor een predikant welens op een niet gaan met 't aantal op hem uitgebrachte beroepen. Als hij veel beroepen ontvangt: we hebben toch een besten domine, ja, als zooveel gemeenten hem hebben willen, dan moet 't haast wel. Meermalen heb ik iemand hooren zeggen: „Ik mag 't wel, dat onze domine veel beroepen krijgt. 't is altijd een heele eer voor hem, en ook voor ons“. O, wat een zelfucht! Ginds komt de gemeente bijeen. Met gebod wordt aangevangen, gevraagd om de leiding des Heiligen Geestes. Menschen zitten er, die midden uit hun werk zijn geloopten. 't Geloof toch in immers zulk een belangrijke zaak! Met dankgebed wordt gevondigd: of God 't hart van den dienaar neige en hem tot ons overbrengt.

's Avonds buigen Godvrenzende gemeentesleden de knieën, en smeeken in huiselijken kring nogmaals om de overkomst van den beroepen Herder en Leeraar.

Mag dat al es nu alleen maar als middel dienen, waardoor een predikant tot meeder eer en heerlijkheid komt? Als middel dienen, waardoor de ijdelheid van een gemeente gesteld wordt? 't Uithangen van een beroep is toch niet een spelletje.

Wat ik dus zeggen wil: Gemeente, waardeer, heb uw predikant lief, als hij met heilige ernst zijn taak verricht, als hij de gemeente door zijn prediking sticht en bouwt, als hij door leer en voorbeeld alles doet wat een Herder en Leeraar betaamt. Kerkerad, verhoog 't tractement niet, als de predikant voor een beroep bedankt heeft, verhoog 't zoo spoedig als ge kunt, indien 't noodig is. Laat uw liefde, laat uw waardering niet afhangen van 't aantal malen, dat de naam van uw predikant in de courant staat.

Leid u uw predikant niet in verzoeking.

Al is het beeld wellicht iets te fel belicht, toch is het goed, dat op zulke dingen gewezen wordt. Ook zulke „kleine vossen“ dienen uit den wijngaard des Heeren verjaagd te worden.

Officieele Berichten.

Vrije Universiteit.

Men schrijft ons uit Giesendam. Maandag hadden wij het voorrecht Prof. Groscheide te hooren die in het belang der Vrije Universiteit de noodzakelijkheid van het Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag aantoonde.

Jaren, jaren lang — het werd met een historisch overzicht aangehouden — was het Hooger onderwijs aan onze Universiteiten buiten onze beginselen ja daartegenin gep. ven.

Thans staat de Vrije Universiteit op Gereformeerden grondslag in het midden der beweging, omdat zij recht laat wederbaren aan de belijdenis dat alles van en tot God is en moet zijn.

Krachtig werd daarom bepleit het goed recht om te rekenen op den steun en de liefde van allen, die de Gereformeerde beginselen belijden.

Hat blijkt wel dat dit beroep niet te vergeten is.

Het aantal begunstigers, reeds belangrijk vermeerderd, neemt nog gaandeweg toe.

Ook heeft men hier een oog voor de noodzakelijkheid om jonge mannen financieel te steunen bij hunne studien.

Daarom wordt hier krachtig gewerkt voor het Studenten-Studiefonds. Alleen uit Ottoland werd bijeengebracht een som van f 10. — contributie en f 16. — giften voor dit fonds.

Moge dit goede voorbeeld navolging vinden. Het aantal oud-studenten van de Vrije Universiteit is wel zoo groot, dat het niet moeilijk zou wezen om alleen uit het Studenten-Studiefonds de kosten van het studiefonds der Vrije Universiteit te voldoen.

Buitenland.

Duitschland. De Gemeenschapen en de oorlog.

Bekend is het, dat vele belijders des Heeren in Duitschland, die in de landskerken geen bevrediging vinden van hunne godsdienstige behoeften, „Gemeenschapen, opgericht hebben, zonder zich van de landskerk los te maken. De Voorzitter van het Duitseche Gemeenschapsverband schreef het volgende aan zijn leden:

„Dat er nood is, ontken niemand. Onze dapper krigslieden aan het front, ons volk, dat te huis bleef, is in gevaar. Onze vijanden hebben het plan, ons uit te hongeren, niet opgegeven. Zij zijn besloten ons te vernietigen.“

„En echter hen staat nog een erger, machtiger vijand... „Grote macht en veel list is zijn grauwzaam wapentuing. En aan zijn list is het toe te schrijven, dat een geest van moedeloosheid en onverschilligheid in ons volk zoekt in te dringen. Wie thans vrede zoekt tot elken prijs, is verblind en bedenkt niet, dat hij van den regen in den drop komt, als zijn wensch in vervulling gaat. Wij weten dat onze Heere Jezus Christus den Satan overwonnen heeft. Hij kan ook ons Duitsech vaderland redden. Hij alleen dat ons volk dat niet erkent, is zijn ongeluk. Christenen rekenen met God en met Jezus. De Heiland zegt: „Uw hart worde niet ontroerd; gijlieden gelooft in God, gelooft ook in Mij. Zeker buigen wij diep onder onze en onzes volks schuld, maar dit zal ons niet verhinderen, dag en nacht God aan te roepen om kracht, moed en geduld, ten einde vol te houden tot een beslissende overwinning over al onze vijanden behaald is. Wij willen een muur rondom ons volk zijn.“

Wij treuren om onze verloren zendingevelden en koloniën. Zij branden op ons hart. En toch gelooven wij, dat God voor ons Duitschers nog een groote taak weggelegd heeft, en wij willen ons bereid houden, om die ter hand te nemen wanneer de tijd daarvoor gekomen is.“

Ten slotte staat er in dat stuk een vermaning om te bidden voor de redding van Duitschland om zijn koloniën en verbonden volken; voor den Keizer en de verbonden vorsten, voor den rijkskanselier en de overheid in het vaderland, en de ezette gebieden, voor leger en vloot, voor verbanning van den geest van leugen, van zelfucht, van den Mammon, dien men in de vijanden veroordeelt, ook uit het eigen vaderland.

Het is duidelijk, dat de Gemeenschapen zich niet los gevoelen van het vaderland, maar dat zij in de vreeselijke tijden die Duitschland doorkieft, den nood van land en volk voor den troon der genade brengen.

Gemengd Nieuws.

„Een afscheidsgrout van de Duitse kerk aan de verdreven Duitseche zendingen. In de Indian Daily News vindt men het volgende als afscheidsgrout aan de Duitseche zendingen, die door de logische regering uit Indië verdreven werden... De Duitsechers die op het ooggenlijk in Grand Hotel looperen, zijn, wat het uiterlijk aangaat, een onbeduidende, hoogst oninteressante groep. Zij komen, naar wij meenen, uit Birma en zijn kennelijk uit de wildernis van dit land, waar zij zich gewent hebben in slaapbroeken en nachtjaken rond te loopen. Sommigen van hen behooren tot de klassen der zendeelingen, er zijn een aantal vrouwen en kinderen bij, over het geheel een niet zeer aantrekkelijk gezelschap, maar niet eenige goed uitzieende exemplaren er onder.“

Zij schijnen bijzonder gemoeil bij de maaltijden aanwezig te zijn, kennelijk met het oog op de hongersijden die hun wachten, als zij door Holland naar Duitschland gereisd zijn, waar zij oorlogsbodden en aardappelen met worst, en van het laatste niet te veel, te verwachten hebben.“

Voorts worden deze zendingen mannen genoemd die volgens hun inzicht „goed en rechtchapen“ gearbeid hebben. Zij worden beklaagd wij de meesten in hun vaderland geen betrekking zullen kunnen krijgen, omdat zij daarvoor te oud zijn. Maar daaraan is niets te doen, zij moeten met anderen lijdten om de zonden van hun Keizer. En zoo gaat het stuk voort met het smalen van menschen die himne zielen overgaven voor den arbeid, voor de komst van het Koninkrijk Gods, en die nu tot hun smart moeten gearbeid worden, dat zij uit het vaderland dat hun zoo dierbaar was, verjaagd werden!“

Duitschland van het zendingeveld uitgesloten? Van Engelseche zijde werd de gedachte uitgesproken om na de oorlog geen Duitseche zendingen in Engelseche koloniën meer toe te laten, nu zij er eenmaal uit verdreven zijn. In het Journal religieus, oorspan van de vrije kerken in Fransch-Zwitserland, laat de predikant L. zich daarover volgenderwijze uit... Ik ben half gezoog om te gelooven, dat God, ten minste voor een sekeren tijd, de medewerking van de een of andere natie tot verbreiding van zijn zaak in het heidensch land kan missen.

Daaroe beeft Hij ook de middelen! Wanneer Hij nu ook voor het oogenblik aan eenen natie de eer ontneemt, den fakkel van het Evangelie aan de heidenen te brengen, dan is daarin niets dat ons kan verwonderen, wanneer het een volk geldt, dat de wereld in bloed en vuur ge'ompeld en alle menscheijke wetten met de voeten getreden heeft.

De Duitseche Christenen zullen daarin de onveranderlijke wet van de... nationale saamhoorigheid bespeuren. Wie kan zich daarover verwonderen? Wij kunnen het niet anders dan betrueren, dat zulk een geest zich ook bij belijders des Heeren openbaart. Gelukkig dat er ook Engelseche christenen gevonden worden, die het betrueren dat Duitseche zendingen die zich geheel correct gedragen, uit de koloniën waarin zij met veel zegen arbeidden, met geweld verdreven zijn.

WIRKEL.

WIRKEL.

WIRKEL.

WIRKEL.

WIRKEL.

WIRKEL.

WIRKEL.

hadden“. Onlangs hoorde ik een spreker zeggen: „zij hadden zich wel willen verstoppen als zij het maar gekunn hadden.“

Dit klom mij zeer leelijk. Maar de spreker zei dat het goed was. Nu heb ik Van Dalen en De Vries en Te Winkel nagzien en die beiden spreken van „gekund hadden“. Kan het nu toch ook nog anders?!

Deze schijnbaar zoo eenvoudige vraag houdt echter zoo veel in, dat er gemakkelij met het antwoord een drie Herauten waren te vullen. Die zijn echter niet beschikbaar. Enkele opmerkingen kunnen hier plaats vinden.

Een zinbouw als voorkomt in: „Ik heb hem zien komen“, „Hij heeft het niet kunnen schrijven“, komen in enkele Noordsche talen o. a. in de onze voor, en zijn niet gemakkelij te verklaren, althans niet voor jeugdigen.

Een aantal werkwoorden leet er zich toe om als hulpwoorden dienst te doen, bijv.: Wij hebben hem zien vertrekken. Hij heeft niet willen komen.

Zij hadden het niet mogen doen. In deze drie rinnen zijn de woorden zien, willen en mogen hulpwoorden. Zulke hulpwoorden hebben niet alle vormen. Zoo bijv. doet de onbepaalde wijs ook dienst als verleden deelwoord.

Zoo zegt „men“: Hij heeft willen „komen“, maar zij hebben niet gewild.

Onze gezichte lezers zie nu zelf wel, dat de vraag in deze afdeeling niet grondig kan behandeld worden. Daarom bepalen we ons tot den raad: houd u, wat de uitgangen betreft, aan het gebruik bij beschaafden dat ook de door u genoemde taalgeleerden volgen. Schrijf dus: gekund, gemooten hadden enz. De vraag of het ook anders kan moeten we hier laten rusten.

Onze lezer P. heeft altijd gehoord, dat Noach drie zonen had, wier namen in volgorde zijn: Sem, Cham en Japheth. Zoo staat het ook in den Bijbel. Maar nu heeft P. gelezen dat de volgorde naar leeftijd moet wezen:

Japheth
Sem
Cham

Wat is nu juist vraagt hij, en waarom wordt in den Bijbel niet de gewone volgorde gegeven? Naar wij meenen is dezelfde vraag reeds behandeld eenige jaren geleden. Doch de lezers wisselen, en daarom volge hier een kort antwoord:

In onze Bijbel heeft het woord „kleinste“ soms de betekenis van „jongste“. Zoo bijv. als Gideon zegt, dat hij de kleinste is in zijns vaders huis, dat beduidt de jongste. Evenzoo kan de „grootste“ de „oudste“ beteekenen.

Nu lezen we in Gen. 9: 24: En Noach ontwaakte van zijnen wijn. En hij merkte, wat zijn kleinste zoon hem gedaan had.

Uit vs 22 blijkt wie de kleinste zoon was, nl. Cham.

Cham is dus de jongste zoon. Voorts staat in Gen. 10: 21: Voorts zijn Sem (zonen) geboren; deze is ook de vader aller zonen van Heber; broeder van Japheth, den grootste.

Hieruit blijkt dus dat Japheth de oudste was. Dat Mozes een andere volgorde koos dan die der jaren, is zeer begrijpelijk.

Uit Sem sproot het Joodsche volk, het volk des Heeren. Met volken uit Sem als de Arabieren en de inwoners van Mesopotamië had Israel veel omgang. Sem ging dus voorop.

Daarna kwamen Cham's nakomelingen als de Egyptenaren, Kanaanieten e. a. Ook met hen stonden de Israëlieten dikwijls in nauwe betrekking. Van zelf volgde dus Cham op Sem.

Met Japhat's nakomelingen, de volkeren van Europa zoals de Grieken, kreeg Israel eerst omgang in de tijden dicht voor Christus' geboorte. Japhat was den Joden nagenoeg vreemd. Vandaar wordt hij het laatst genoemd.

Onlangs las ik in een Zendingblad voor de jeugd een vers dat ik niet goed begriep. Het spreekt over de heidenen. Wilt u het verklaren? Het luidt zoo:

Zij meenen nog dat Brama De wereld heeft gemaakt, En denken, dat hun Siwa Steeds van vernielucht blaakt, Of dat door Vishnoe's krachten De wereld blijft bestaan, Zoodat zij heil verwachten Van hunner goden daan.

De drie namen in dit vers verplaatsen ons naar Voor-Indië of Hindostan, waar de goden Brama, Vishnoe en Siwa door miljoenen worden aangebeden. Deze drie namen worden vaak genoemd Trimortie of Drieenheid. Zij gelijkt echter in het minst niet op de christelijke Drieenheid, en bewijst alleen, dat ook in het Heidendom nog flauwe sporen van de waarheid zijn overgebleven.

Brama, de opperste, is de schepper van 't heeleal. Vishnoe is de onderhouder, die wordt afgebeeld als staande op een slang die hij verreedt, wat ook weer herinnert aan hetgeen de Schrift leert. Siwa is de verwoester of verdverver.

Dit is wat het vers ons over de drie gouden wil mededeelen.

BRIEFWISSELING.

K. te A. Zoo mogelijk komen uw vragen eerlang aan de beurt.

G. te D. Uw vragen ontvangen. In deze afdeeling zal het kwalijk gaan, wel elders.

HOOGEMURK.

Ingezonden Stukken.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).
Evangelisatie en Christelijke Volksbibliotheken.

Inzonderheid in Friesland's Zuid-Oosthoek heeft de jarenlange prediking van het moderne groote godsdienstige en zedelijke verwoesting aangericht. 't Ongeloof heeft er den bodem toebereid voor het socialisme, dat nergens zoo welig thiert als in deze streken, en het materialisme gaat er hand aan hand met den zinnevindende. De publieke ontheiliging van den Zondag soowel in kleinere als in grotere dorpen is ergerlijk. De dag des Heeren is alledwegen de dag voor uitvoeringen, politieke demonstraties en feesten.

In deze streken is het werk der Evangelisatie meer dan ergens elders noodzakelijk. Welnu, daar wordt ook reeds sinds jaren Evangelisatie-arbeid verricht namens de klassen Heerenveer der Geref. Kerken, welke hierin gesteund wordt door al Friesland's kerken en door vele christenen in ons gansche land. Er bevinden zich op ons Evangelisatie-terrein vijf kerken, die gesubsidieerd worden voor den dienst des